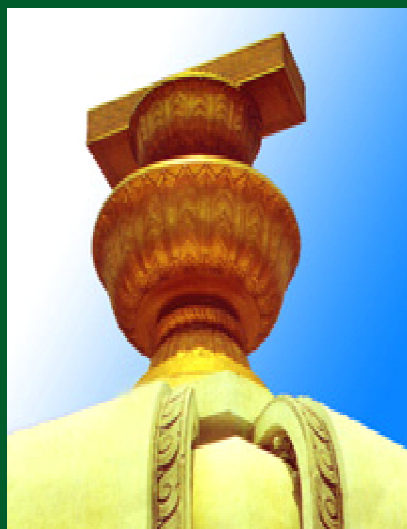

สารนำรู้เกี่ยวกับรัฐสภา

ສາຣະທ່າຮູ້ໄດ້ຈາກບັນຊີສາກ

เรื่อง	สารานุกรมเกี่ยวกับรัฐสภา
ปีที่พิมพ์	๒๕๕๕
จำนวนหน้า	๔๗ หน้า
พิมพ์ครั้งที่ ๑	๓๐,๐๐๐ เล่ม
จัดทำโดย	กลุ่มงานสารนิเทศ สำนักงานประชาสัมพันธ์ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ถนนอุทองใน เขตดุสิต กรุงเทพฯ ๑๐๓๐๐ ติดต่อข้อมูลเพิ่มเติม โทร. ๐ ๒๒๔๔ ๑๒๐๐-๒ เว็บไซต์ www.parliament.go.th
ข้อมูลโดย	นางหนึ่งฤทัย ฉัตรโท
ศิลปกรรม	นางสาวรุ่งทิพย์ ตียนนัทสุขา
พิมพ์ที่	สำนักการพิมพ์ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ถนนประดิพัทธ์ แขวงสามเสนใน เขตพญาไท กรุงเทพมหานคร ๑๐๔๐๐

คำนำ

หนังสือ **“สาระน่ารู้เกี่ยวกับรัฐสภา”** เล่มนี้จัดทำขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับบทบาท อำนาจหน้าที่ ความหมายคำจำกัดความ และความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับรัฐสภา สำหรับเผยแพร่ให้กับคณะบุคคลที่มาเยี่ยมชมรัฐสภา

กลุ่มงานสารนิเทศ สำนักประชาสัมพันธ์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่า หนังสือเล่มนี้ จะเป็นประโยชน์แก่ผู้อ่านและผู้ที่เกี่ยวข้องทั่วไป

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

เมษายน ๒๕๕๕

สารบัญ

รัฐสภาไทย	๑
บทบาทและอำนาจหน้าที่ของรัฐสภาไทย	๓
อำนาจหน้าที่ของประธานสภา	๕
การเรียกประชุมรัฐสภา	๑๓
การปฏิญาณตนของสมาชิกรัฐสภา	๑๕
สมัยประชุม	๒๑
องค์ประชุม	๒๓
ระเบียบวาระการประชุม	๒๖
การรับรองรายงานการประชุมสภา	๒๘
การเปิดอภิปรายทั่วไป	๓๐
กระทู้ถาม	๓๓
การลงมติ	๓๘
สงวนคำแปรญัตติ สงวนความเห็น	๔๑
เอกสิทธิ์	๔๒
ความคุ้มกัน	๔๕

รัฐสภาไทย

ปัจจุบันรัฐสภาไทยเป็นรูปแบบสภาคู่ ซึ่งประกอบด้วยสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภา ดังในบทบัญญัติรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ และแก้ไขเพิ่มเติม พุทธศักราช ๒๕๕๔

สภาผู้แทนราษฎร

สภาผู้แทนราษฎร ประกอบด้วยสมาชิก จำนวน ๕๐๐ คน โดยสมาชิก จำนวน ๓๓๕ คน มาจากการเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง และสมาชิก จำนวน ๑๖๕ คน มาจากการเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อ มีวาระในการดำรงตำแหน่งคราวละ ๔ ปี นับแต่วันเลือกตั้ง โดยผู้สมัครรับเลือกตั้งต้องมีอายุไม่ต่ำกว่า ๒๕ ปีบริบูรณ์ ในวันเลือกตั้ง

วุฒิสภา

วุฒิสภา ประกอบด้วยสมาชิก จำนวน ๑๕๐ คน ซึ่งมาจากการเลือกตั้งในแต่ละ จังหวัด จังหวัดละ ๑ คน จำนวน ๗๗ คน และที่เหลือมาจากการสรรหาของ คณะกรรมการสรรหาสมาชิกวุฒิสภา จำนวน ๗๓ คน ซึ่งมีวาระในการดำรงตำแหน่ง คราวละ ๖ ปี นับแต่วันเลือกตั้ง สมาชิกวุฒิสภาจะดำรงตำแหน่งติดต่อกันเกินหนึ่ง วาระไม่ได้ โดยในวาระเริ่มแรกให้สมาชิกวุฒิสภาที่มาจากการสรรหา มีวาระในการ ดำรงตำแหน่ง ๓ ปี นับแต่วันเริ่มสมาชิกภาพ และมีให้น่าบทยุติเกี่ยวกับการดำรง ตำแหน่งติดต่อกันเกินหนึ่งวาระมาใช้บังคับกับบุคคลดังกล่าวในการสรรหาคราว ถัดไปหลังจากสิ้นสุดสมาชิกภาพ โดยผู้สมัครเลือกตั้งต้องมีอายุไม่ต่ำกว่า ๔๐ ปี บริบูรณ์ ในวันสมัครรับเลือกตั้ง หรือวันที่ได้รับการเสนอชื่อ

บทบาทและอำนาจหน้าที่ของรัฐสภาไทย

อำนาจหน้าที่ของรัฐสภาไทยโดยสรุป จะมีอำนาจหน้าที่หลัก ๔ ประการ ดังนี้

๑. อำนาจหน้าที่ในการออกกฎหมาย

อำนาจหน้าที่ในการออกกฎหมาย หรือการออกกฎหมายเพื่อบังคับใช้ ซึ่งถือเป็นอำนาจหลักของรัฐสภา ทั้งนี้ด้วยเหตุที่กฎหมายเป็นสิ่งที่จำเป็นต้องใช้ในการบริหารและการปกครองประเทศ รักษาไว้ซึ่งสิทธิเสรีภาพ ความเสมอภาค และความเป็นธรรมให้เกิดขึ้นในสังคม ดังนั้นการตรากฎหมายเพื่อใช้บังคับจะต้องเป็นไปเพื่อประโยชน์สุขโดยส่วนรวมของประชาชนเป็นหลัก

๒. อำนาจหน้าที่ในการควบคุมบริหารราชการแผ่นดิน

กระบวนการควบคุมการบริหารราชการแผ่นดินถือเป็นหลักการที่สำคัญอย่างยิ่งในระบบรัฐสภา ซึ่งรัฐธรรมนูญส่วนใหญ่จะกำหนดสัมพันธ์ภาพระหว่างอำนาจนิติบัญญัติและอำนาจบริหารไว้ แต่ละอำนาจต่างมีความเชื่อมโยง และมีการถ่วงดุลแห่งอำนาจซึ่งกันและกัน โดยฝ่ายบริหารมีอำนาจที่จะยุบสภาผู้แทนราษฎรเพื่อให้มีการเลือกตั้งทั่วไปขึ้นใหม่ และในขณะเดียวกันฝ่ายนิติบัญญัติมีอำนาจในการควบคุมการบริหารราชการแผ่นดิน สำหรับรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันนี้ ได้กำหนดให้

สภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภา มีอำนาจควบคุมการบริหารราชการแผ่นดิน โดยบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญซึ่งมีวิธีการต่าง ๆ โดยเฉพาะการตั้งกระทู้ถาม และการเปิดอภิปรายทั่วไปเพื่อลงมติไม่ไว้วางใจนายกรัฐมนตรี หรือรัฐมนตรีเป็นรายบุคคล

๓. อำนาจหน้าที่ในการให้ความเห็นชอบในเรื่องสำคัญต่าง ๆ

รัฐธรรมนูญได้บัญญัติให้รัฐสภามีอำนาจหน้าที่ในการให้ความเห็นชอบในเรื่องสำคัญต่าง ๆ เช่น การให้ความเห็นชอบในการแต่งตั้งผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ รับปฏิญาณตนของผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ต่อรัฐสภา การรับทราบหรือให้ความเห็นชอบในการสืบราชสมบัติ การให้ความเห็นชอบในการประกาศสงคราม การให้ความเห็นชอบในการปิดสมัยประชุมก่อนครบกำหนดเวลา ๑๒๐ วัน เป็นต้น

๔. อำนาจหน้าที่ในการแต่งตั้งและถอดถอนบุคคลตามที่รัฐธรรมนูญกำหนด

รัฐธรรมนูญได้กำหนดให้รัฐสภามีอำนาจหน้าที่ในการสรรหาบุคคลในองค์กรต่าง ๆ โดยพระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งตามคำแนะนำของวุฒิสภา เช่น ประธานกรรมการ และกรรมการการเลือกตั้ง ประธานผู้ตรวจการแผ่นดิน และผู้ตรวจการแผ่นดิน ประธานกรรมการและกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ เป็นต้น และการถอดถอนบุคคลตามที่รัฐธรรมนูญกำหนด เช่น นายกรัฐมนตรี สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา เป็นต้น

อำนาจหน้าที่และบทบาทของประธานสภา

รัฐสภา ประกอบด้วย สภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภา ทั้งสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภา ต่างก็มีประธานของแต่ละสภาเพื่อควบคุมและดำเนินการของแต่ละสภาให้เป็นไปโดยเรียบร้อยโดยเรียกชื่อว่า ประธานสภาผู้แทนราษฎรและประธานวุฒิสภาตามลำดับ

นอกจากจะมีประธานสภาผู้แทนราษฎรและประธานวุฒิสภาเพื่อทำหน้าที่ควบคุม และดำเนินการของแต่ละสภาให้เป็นไปโดยเรียบร้อยแล้ว จะต้องมีการประชุมรัฐสภาเพื่อทำหน้าที่ควบคุมและดำเนินการของรัฐสภา ให้เป็นไปโดยเรียบร้อยอีกตำแหน่งหนึ่งด้วย

๑. ประธานรัฐสภาและรองประธาน

ประธานรัฐสภา เป็นบุคคลที่สำคัญที่สุดในรัฐสภา เพราะเป็นผู้บังคับบัญชา กิจการงานในรัฐสภาทั้งหมด ในประเทศที่มีรัฐสภาแบบสองสภา ประธานรัฐสภา อาจมาจากประธานสภาผู้แทนราษฎร หรือประธานวุฒิสภาก็ได้ สำหรับประเทศไทย รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๘๕ กำหนดให้ ประธานสภาผู้แทนราษฎรเป็นประธานรัฐสภา ส่วนประธานวุฒิสภาเป็นรองประธาน รัฐสภา

ประธานรัฐสภา มีอำนาจและหน้าที่ดังต่อไปนี้

๑. เป็นประธานของที่ประชุมรัฐสภา
๒. กำหนดการประชุมรัฐสภา
๓. ควบคุมและการดำเนินการของรัฐสภา
๔. รักษาความสงบเรียบร้อยในที่ประชุมรัฐสภา

ตลอดถึงบริเวณรัฐสภา

๕. เป็นผู้แทนรัฐสภาในกิจการภายนอก
๖. แต่งตั้งกรรมการเพื่อดำเนินกิจการใด ๆ อันเป็นประโยชน์ต่อกิจการของรัฐสภา

๗. อำนาจและหน้าที่อื่นตามที่มิกฎหมายบัญญัติไว้หรือตามที่กำหนดไว้ในข้อบังคับ เช่น

๑) เป็นผู้ลงนามรับสนองพระบรมราชโองการแต่งตั้งประธานองคมนตรี หรือให้ประธานองคมนตรีพ้นจากตำแหน่ง

๒) เป็นผู้ลงนามรับสนองพระบรมราชโองการแต่งตั้งผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์

๓) เป็นผู้ประกาศในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์แต่งตั้งผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ ในกรณีที่พระมหากษัตริย์มิได้ทรงแต่งตั้งผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์

๔) เป็นผู้ลงนามรับสนองพระบรมราชโองการการแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายเพียรบาลว่าด้วยการสืบราชสันตติวงศ์

๕) เป็นผู้อัญเชิญองค์ผู้สืบราชสันตติวงศ์ ขึ้นทรงราชย์เป็นพระมหากษัตริย์สืบไป ในกรณีที่ราชบัลลังก์ว่างลง

๖) เป็นผู้นำความกราบบังคมทูล และลงนามรับสนองพระบรมราชโองการประกาศเรียกประชุมรัฐสภาเป็นการประชุมสมัยวิสามัญ

๗) เป็นผู้บรรจุยุติกิจการเปิดอภิปรายทั่วไปในที่ประชุมรัฐสภา เมื่อคณะรัฐมนตรีเห็นสมควรจะรับฟังความคิดเห็นของสมาชิกรัฐสภา

๘) เป็นผู้เสนอความเห็นเรื่องร่างพระราชบัญญัติใดมีข้อความขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญไปยังศาลรัฐธรรมนูญ

นอกจากนี้ ประธานรัฐสภายังมีอำนาจหน้าที่ตามที่บัญญัติไว้ในกฎหมายอื่น ๆ ดังนี้

๑. เป็นผู้บังคับบัญชาสูงสุดของส่วนราชการสังกัดรัฐสภา

๒. เป็นประธานคณะกรรมการข้าราชการฝ่ายรัฐสภา (ก.ร.)

๓. เป็นประธานหน่วยประจำชาติไทยในสหภาพรัฐสภา (IPU) สหภาพสมาชิกรัฐสภาเอเชียและแปซิฟิก (APPU) และสมัชชารัฐสภาอาเซียน (AIPA)

๔. เป็นผู้มีอำนาจบรรจุและแต่งตั้งข้าราชการฝ่ายรัฐสภา

๕. เป็นผู้มีอำนาจอนุญาต หรือสั่งให้ข้าราชการฝ่ายรัฐสภาพ้นจากตำแหน่ง

๖. เป็นผู้นำความกราบบังคมทูล เพื่อขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์

ส่วนรองประธานรัฐสภา มีอำนาจและหน้าที่ช่วยประธานรัฐสภา ในกิจการอันเป็นอำนาจและหน้าที่ของประธานรัฐสภา หรือปฏิบัติการตามที่ประธานรัฐสภามอบหมาย

เมื่อไม่มีผู้ดำรงตำแหน่งประธานรัฐสภา หรือมีแต่ไม่อยู่ หรือไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ให้รองประธานรัฐสภาเป็นผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานรัฐสภา

๒. ประธานสภาผู้แทนราษฎรและรองประธานสภา

ประธานสภาผู้แทนราษฎรและรองประธานสภา จะต้องเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่ได้รับเลือกจากสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรด้วยกันให้มาเป็นประธานและรองประธาน

**ในระหว่างการดำรงตำแหน่ง ประธานสภาผู้แทนราษฎร
และรองประธานสภาจะเป็นกรรมการบริหารหรือดำรงตำแหน่งใด
ในพรรคการเมืองขณะเดียวกันมิได้**

ประธานสภาผู้แทนราษฎร มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

๑. เป็นประธานของที่ประชุมสภา
๒. กำกับดูแลการดำเนินการของสภา
๓. ควบคุมการรักษาความสงบเรียบร้อย

ในที่ประชุมสภา ตลอดถึงบริเวณสภา

๔. เป็นผู้แทนสภาในกิจการภายนอก

๕. แต่งตั้งกรรมการเพื่อดำเนินกิจการใด ๆ อันเป็นประโยชน์ต่อกิจการของสภา

๖. อำนาจและหน้าที่อื่นตามที่มีความหมายบัญญัติไว้หรือตามที่กำหนดในข้อบังคับ เช่น

๖.๑ เป็นผู้ลงนามรับสนองพระบรมราชโองการแต่งตั้งผู้นำฝ่ายค้านในสภาผู้แทนราษฎร

๖.๒ วินิจฉัยว่าร่างพระราชบัญญัติใดเป็นร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงินหรือไม่

๖.๓ อำนาจในการออกเสียงชี้ขาด

๖.๔ อำนาจหน้าที่ในการสั่งให้ปล่อยสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ผู้ถูกจับหรือคุมขัง

๖.๕ เป็นผู้ลงนามรับสนองพระบรมราชโองการแต่งตั้งนายกรัฐมนตรี

๖.๖ เป็นผู้เสนอความเห็นเรื่องร่างพระราชบัญญัติใดมีข้อความขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญไปยังศาลรัฐธรรมนูญ

๖.๗ เป็นผู้ส่งคำร้องเรื่องสมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรผู้ใดสิ้นสุดหรือไม่ เพื่อให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัย เป็นต้น

ส่วนรองประธานสภา มีอำนาจและหน้าที่ช่วยประธานสภาในกิจการอันเป็นอำนาจหน้าที่ของประธานสภาหรือปฏิบัติการตามที่ประธานสภามอบหมาย

เมื่อไม่มีผู้ดำรงตำแหน่งประธานสภา หรือมีแต่ไม่อยู่ หรือไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ ในกรณีที่มิทรงประธานสภาสองคน ให้รองประธานสภาคนที่หนึ่งเป็นผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานสภา ถ้ารองประธานสภาคนที่หนึ่งไม่อยู่หรือไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้รองประธานสภาคนที่สองเป็นผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานสภา

๗. ประธานวุฒิสภาและรองประธานวุฒิสภา

ประธานวุฒิสภาและรองประธาน จะต้องเป็นสมาชิกวุฒิสภาที่ได้รับเลือกจากสมาชิกวุฒิสภาด้วยกันให้มาเป็นประธานและรองประธาน

ประธานวุฒิสภา มีอำนาจและหน้าที่ดังต่อไปนี้

๑. ควบคุมและดำเนินการของวุฒิสภาตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ
๒. เป็นประธานของที่ประชุม
๓. รักษาความสงบเรียบร้อยในที่ประชุมวุฒิสภา ตลอดถึงบริเวณที่ประชุมวุฒิสภา
๔. เป็นผู้แทนวุฒิสภาในกิจการภายนอก
๕. แต่งตั้งกรรมการเพื่อดำเนินกิจการใด ๆ อันเป็นประโยชน์ต่อกิจการของวุฒิสภา
๖. อำนาจและหน้าที่อื่นตามที่มิกฎหมายบัญญัติไว้ หรือตามที่กำหนดไว้ในข้อบังคับ ซึ่งแบ่งเป็นอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับเรื่องต่อไปนี้
 - ๖.๑ อำนาจในการออกเสียงชี้ขาด

๖.๒ อำนาจหน้าที่ในการสั่งให้ปล่อยสมาชิกวุฒิสภาผู้ถูกจับหรือคุมขัง

๖.๓ เป็นผู้ส่งคำร้องเรื่องสมาชิกภาพของสมาชิกวุฒิสภาผู้ใดสิ้นสุดหรือไม่ เพื่อให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัย เป็นต้น

ส่วนรองประธานวุฒิสภามีอำนาจและหน้าที่ช่วยประธานวุฒิสภา ในกิจการอันเป็นอำนาจและหน้าที่ของประธานวุฒิสภา หรือปฏิบัติการตามที่ประธานวุฒิสภามอบหมาย

ในกรณีที่ไม่มีประธานวุฒิสภาหรือประธานวุฒิสภาไม่อยู่หรือไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ ในกรณีที่มีรองประธานวุฒิสภาสองคนให้รองประธานวุฒิสภาคนหนึ่งเป็นผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานวุฒิสภา ถ้าทั้งประธานวุฒิสภาและรองประธานวุฒิสภาคนหนึ่งไม่มีหรือไม่อยู่ หรือไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้รองประธานวุฒิสภาคนที่สองเป็นผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานวุฒิสภา

บทบาทของประธานสภา

บทบาทของประธานรัฐสภา ประธานสภาผู้แทนราษฎรและประธานวุฒิสภามีลักษณะที่สำคัญ ๆ คล้ายคลึงกันดังต่อไปนี้

๑. บทบาทในการควบคุมและดำเนินการของสภาให้เป็นไปโดยเรียบร้อย

บทบาทของประธานสภาในการดำเนินการประชุม เป็นบทบาทที่สำคัญที่สุด เพราะประธานสภาต้องเป็นผู้รักษาระเบียบข้อบังคับในการประชุมสภา จัดลำดับและควบคุมการอภิปรายของสมาชิกสภาให้มีความเป็นระเบียบเรียบร้อย นอกจากนี้จะต้องมีความรู้ความสามารถในการจัดประเด็น มีความรอบรู้และแม่นยำในกฎหมายรัฐธรรมนูญ และข้อบังคับการประชุมแล้ว ประธานสหายังต้องมีบุคลิกภาพอื่น ๆ อีกด้วย เช่น มีความสง่าผ่าเผย น่าเคารพนับถือในหมู่สมาชิกสภา มีความละเอียดรอบคอบ และมีความเที่ยงธรรม เป็นต้น

๒. บทบาทในด้านต่างประเทศ

ประธานสภาเป็นผู้มีบทบาทสำคัญเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ ทั้งนี้ เนื่องจากประเทศไทยต้องมีความสัมพันธ์กับทุกประเทศ และทุกระบบการเมือง

การปฏิบัติหน้าที่ของประธานสภาในการไปร่วมประชุมองค์การรัฐสภา ระหว่างประเทศ การไปเยือนและดูงานตามคำเชิญของประธานสภาและบุคคลสำคัญ

ของต่างประเทศ และการให้การรับรองคณะทูตานุทูตและบุคคลสำคัญ
จากต่างประเทศ ย่อมจะทำให้เกิดความสัมพันธ์อันดีระหว่างประเทศไทย
กับต่างประเทศ

๓. บทบาทในด้านการเมือง

ประธานสภามีบทบาทสำคัญในด้านการเมือง ดังจะเห็นได้จากอำนาจหน้าที่
ของประธานสภาตามที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญ นอกจากนั้นประธานสภายังมี
บทบาทในการติดต่อประสานงานกับฝ่ายต่าง ๆ เพื่อให้สามารถร่วมมือในการทำงาน
ที่เกี่ยวข้องกันได้ดีด้วยดี การแสดงความคิดเห็นในทางการเมืองของประธานสภา
ต่อสื่อมวลชน การรับเชิญไปบรรยายตามสถานที่ต่าง ๆ ทำให้เกิดภาพพจน์ที่ดีและ
เป็นการเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับการปกครองระบอบ
ประชาธิปไตยในระบอบรัฐสภา

๔. บทบาทในด้านการบริหาร

ประธานรัฐสภา มีบทบาทในการบริหารกิจการของรัฐสภาให้เป็นไปโดยเรียบร้อย มีประสิทธิภาพทั้งในด้านสถานที่ทำงานบุคลากร และระบบการทำงานของรัฐสภา ประธานรัฐสภานอกจากจะมีความรู้ความสามารถ และแม่นยำในข้อกฎหมายแล้ว ยังจะต้องเป็นผู้มีความสามารถในการบริหารงานอีกด้วย

ส่วนประธานสภาผู้แทนราษฎรและประธานวุฒิสภา เป็นผู้ที่มิอำนาจหน้าที่และบทบาทในการบริหารกิจการของสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภา ทั้งในด้านสถานที่ เจ้าหน้าที่ที่จะช่วยทำงาน และระบบการทำงาน ทั้งนี้ เพื่อให้แต่ละสภาสามารถปฏิบัติหน้าที่ของตนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

การเรียกประชุมรัฐสภา

การเรียกประชุมรัฐสภา หมายถึง การเรียกให้สมาชิกรัฐสภามาประชุมร่วมกันเพื่อปฏิบัติหน้าที่ด้านนิติบัญญัติ ตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญกำหนดให้อำนาจในการเรียกประชุมรัฐสภาเป็นพระราชอำนาจของพระมหากษัตริย์โดยการตราเป็นพระราชกฤษฎีกา

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๑๒๗ กำหนดให้มีการเรียกประชุมรัฐสภาเพื่อให้สมาชิกรัฐสภาได้มาประชุมครั้งแรกภายใน ๓๐ นับแต่วันเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

ในการเรียกประชุมรัฐสภา พระมหากษัตริย์จะเสด็จพระราชดำเนินมาทรงทำรัฐพิธีเปิดประชุมสมัยประชุมสามัญทั่วไปครั้งแรกด้วยพระองค์เองหรือจะโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้พระราชทายาทซึ่งบรรลุนิติภาวะแล้ว หรือผู้ใดผู้หนึ่งเป็นผู้แทนพระองค์มาทำรัฐพิธีก็ได้

กรณีที่มีความจำเป็นเพื่อประโยชน์แห่งรัฐ พระมหากษัตริย์จะทรงเรียกประชุมรัฐสภาเป็นการประชุมสมัยวิสามัญก็ได้

นอกจากนี้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภาทั้งสองสภารวมกัน หรือสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร มีจำนวนไม่น้อยกว่า ๑ ใน ๓ ของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของทั้งสองสภา มีสิทธิเข้าชื่อร้องขอโดยยื่นต่อประธานรัฐสภาให้นำความกราบบังคมทูลเพื่อมีพระบรมราชโองการประกาศเรียกประชุมรัฐสภาเป็นการประชุมสมัยวิสามัญได้

การปฏิญาณตนของสมาชิกรัฐสภา

การปฏิญาณตนของสมาชิกรัฐสภา หมายถึง การยืนยันหรือการให้คำรับรองด้วยวาจาของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภาต่อที่ประชุมสภาที่ตนเป็นสมาชิก ก่อนเข้ารับหน้าที่เพื่อให้คำมั่นสัญญาว่าจะปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริตเพื่อประโยชน์ส่วนรวมของปวงชนชาวไทย

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๑๒๑ ได้บัญญัติเรื่องการปฏิญาณตนของสมาชิกรัฐสภาไว้ว่า ก่อนเข้ารับหน้าที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา ต้องปฏิญาณตนในที่ประชุมแห่งสภาที่ตนเป็นสมาชิกด้วยถ้อยคำดังต่อไปนี้

“ข้าพเจ้า (ชื่อผู้ปฏิญาณ) ขอปฏิญาณว่าข้าพเจ้าจะปฏิบัติหน้าที่ ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต เพื่อประโยชน์ของประเทศและประชาชน ทั้งจะรักษาไว้และปฏิบัติตามซึ่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยทุกประการ”

การปฏิญาณตนของสมาชิกวุฒิสภาจะกระทำในวันแรกที่เปิดสมัยประชุม วุฒิสภาหรือ สภาผู้แทนราษฎร โดยประธานของแต่ละสภาจะเป็นผู้กล่าวนำ หากสมาชิกคนใดไม่ได้มาประชุมในคราวนั้น สมาชิกผู้นั้นต้องทำการปฏิญาณตนทันทีที่มาประชุมในคราวถัดไป โดยต้องกล่าวคำปฏิญาณตนตามประธานสภา เช่นเดียวกัน สำหรับสมาชิกซึ่งจะได้รับเลือกตั้งซ่อมนั้น ก่อนเข้ารับหน้าที่ก็ต้อง ปฏิบัติตามในลักษณะเดียวกัน

สมัยประชุม

สมัยประชุม หมายถึง กำหนดการในรอบหนึ่งปีที่ทำให้รัฐสภาทำการประชุมพิจารณาเรื่องต่าง ๆ ทางด้านนิติบัญญัติ

สมัยประชุมมี ๒ ประเภท ได้แก่

๑. สมัยประชุมสามัญของรัฐสภา ในปีหนึ่ง ๆ ให้มีสมัยประชุมสามัญของรัฐสภา ๒ สมัย

๑.๑ สมัยประชุมสามัญทั่วไป เป็นสมัยประชุมที่มีขึ้นภายหลัง การเลือกตั้งทั่วไป โดยจะถือวันประชุมครั้งแรกที่มีการเรียกประชุมรัฐสภาเป็นวันเริ่มสมัยประชุมสามัญทั่วไป ซึ่งสมัยประชุมนี้รัฐสภาจะพิจารณาเรื่องใด ๆ ก็ได้

๑.๒ สมัยประชุมสามัญนิติบัญญัติ ในสมัยประชุมนี้รัฐสภาจะดำเนินการประชุมได้เฉพาะกรณีที่ยกข้อยกเว้นใน หมวด ๒ พระมหากษัตริย์ หรือการพิจารณา ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ หรือร่างพระราชบัญญัติการอนุมัติพระราชกำหนด การให้ความเห็นชอบในการประกาศสงคราม การรับฟังคำชี้แจง และการให้ความเห็นชอบหนังสือสัญญา การเลือกหรือการให้ความเห็นชอบให้บุคคลดำรงตำแหน่ง การถอดถอนบุคคลออกจากตำแหน่ง การตั้งกระทู้ถาม และการแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ เว้นแต่รัฐสภาจะมีมติให้พิจารณาเรื่องอื่นใดด้วยคะแนนเสียงเกินกึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของทั้งสองสภา

วันเริ่มสมัยประชุมสามัญนิติบัญญัติให้สภาผู้แทนราษฎรเป็นผู้กำหนด ในกรณี
ที่การเริ่มประชุมครั้งแรกมีเวลาจนถึงสิ้นปีปฏิทินไม่ถึง ๑๕๐ วัน จะไม่มีการประชุม
สามัญนิติบัญญัติสำหรับปีนั้นก็ได้

กำหนดเวลาในสมัยประชุมสามัญของรัฐสภาสมัยหนึ่ง ๆ มีกำหนดเวลา
๑๒๐ วัน แต่พระมหากษัตริย์จะโปรดเกล้าฯ ให้ขยายเวลาออกไปก็ได้

ส่วนการปิดสมัยประชุมสามัญก่อนครบกำหนดเวลา ๑๒๐ วัน จะกระทำได้
ก็แต่โดยความเห็นชอบของรัฐสภา

๒. สมัยประชุมวิสามัญ หมายถึง การเปิดประชุมนอกสมัยประชุมสามัญ
ของรัฐสภา ซึ่งจะกระทำได้ ๒ กรณี คือ

๒.๑ พระมหากษัตริย์ทรงเรียกประชุมรัฐสภาเป็นการประชุมสมัยวิสามัญได้
เมื่อมีความจำเป็นเพื่อประโยชน์แห่งรัฐ

๒.๒ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภาทั้งสองสภารวมกัน
หรือสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมีจำนวนไม่น้อยกว่า ๑ ใน ๓ ของจำนวนสมาชิก
ทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของทั้งสองสภา มีสิทธิเข้าชื่อร้องขอให้นำความกราบบังคมทูลเพื่อ
มีพระบรมราชโองการประกาศเรียกประชุมรัฐสภาเป็นการประชุมสมัยวิสามัญได้

วันเวลาประชุม ในสมัยประชุมหนึ่ง ๆ สภาจะต้องกำหนดวันเวลาประชุม
ในสมัยนั้น ๆ โดยสภาผู้แทนราษฎรจะกำหนดก่อนซึ่งโดยทั่วไปอาจมีมติให้ประชุม
สัปดาห์ละ ๑ วัน หรือสัปดาห์ละ ๒ วัน เมื่อสภาผู้แทนราษฎรกำหนดวันประชุมแล้ว
วุฒิสภามักจะกำหนดวันประชุมให้สอดคล้องกับสภาผู้แทนราษฎร

องค์ประชุม

องค์ประชุม คือ จำนวนสมาชิกหรือกรรมการที่มาประชุมตามข้อบังคับการประชุมที่กำหนดไว้ให้ประชุมได้

องค์ประชุมจึงถือได้ว่ามีความสำคัญและมีความจำเป็นต่อองค์กรต่าง ๆ เป็นอย่างมาก การประชุมใด ๆ ก็ตาม มีข้อกำหนดกฎเกณฑ์หรือกติกาที่กำหนดเกี่ยวกับองค์ประชุมไว้อย่างชัดเจน ดังนั้น การประชุมแต่ละครั้ง หากไม่สามารถปฏิบัติตามกติกาที่กำหนดไว้แล้วการประชุมนั้นๆ อาจจะเป็นโมฆะหรืออาจจะไม่มีผลสมบูรณ์ได้ รัฐสภาเป็นองค์กรการเมืองระดับชาติ มีอำนาจในการประชุมพิจารณาให้ความเห็นชอบในเรื่องสำคัญต่าง ๆ เช่น ให้ความเห็นชอบในการแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ พระราชบัญญัติ พระราชกำหนด ตลอดจนการแต่งตั้งและถอดถอนบุคคลในตำแหน่งสำคัญ ๆ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ได้บัญญัติเกี่ยวกับองค์ประชุมแต่ละสภาในมาตรา ๑๒๖ ดังนี้

การประชุมสภาผู้แทนราษฎรและการประชุมวุฒิสภา ต้องมีสมาชิกมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของแต่ละสภาจึงจะเป็นองค์ประชุม เว้นแต่ในกรณีการประชุมการพิจารณาระเบียบวาระกระทู้ถามต้องมีสมาชิกมาประชุมไม่น้อยกว่า ๑ ใน ๕ ของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ก็ให้ถือว่าเป็นองค์ประชุม

ในกรณีที่มีการประชุมร่วมกันระหว่างสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภา ซึ่งเป็นการประชุมของสองสภาร่วมกันที่เรียกว่าการประชุมรัฐสภานั้น ข้อบังคับการประชุมรัฐสภา พ.ศ. ๒๕๕๓ กำหนดเกี่ยวกับองค์ประชุมร่วมกันของรัฐสภาและคณะกรรมการการของรัฐสภาให้มีสมาชิกรัฐสภา หรือคณะกรรมการการของรัฐสภา ต้องมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของสมาชิกหรือกรรมการทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ จึงจะเป็นองค์ประชุม

ส่วนการประชุมคณะกรรมการของสภาผู้แทนราษฎร ข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๕๑ กำหนดเกี่ยวกับองค์ประชุมของคณะกรรมการต้องมีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่า ๑ ใน ๓ ของจำนวนกรรมการทั้งหมดเท่าที่มีอยู่จึงจะเป็นองค์ประชุม เว้นแต่การประชุมคณะกรรมการที่จะลงมติในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ต้องมีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของกรรมการทั้งหมดเท่าที่มีอยู่

การตรวจสอบว่ามีสมาชิกเข้าร่วมประชุมครบองค์ประชุมแล้วหรือไม่นั้น อาจตรวจสอบได้จากสมุดลงชื่อที่สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรจัดเตรียมไว้ให้สมาชิกผู้มาประชุมลงลายมือชื่อก่อนเข้าห้องประชุมทุกครั้ง หากมีสมาชิกเข้าร่วมประชุมไม่ครบองค์ประชุมตามจำนวนที่กำหนดไว้ เมื่อพ้นกำหนดประชุมไป ๓๐ นาทีแล้ว จำนวนสมาชิกยังไม่ครบองค์ประชุม ประธานจะสั่งให้เลื่อนการประชุมไปก็ได้

ระเบียบวาระการประชุม

ระเบียบวาระการประชุม หมายถึง การจัดลำดับเรื่องที่จะเข้าสู่ที่ประชุมสภาตามลำดับก่อนหลัง ในกรณีที่มีการประชุมวุฒิสภา การประชุมสภาผู้แทนราษฎร และการประชุมร่วมกันของรัฐสภา ระเบียบวาระการประชุมจะส่งไปพร้อมกับหนังสือนัดประชุมและเอกสารที่เกี่ยวข้องไปให้สมาชิกเพื่อเชิญเข้าร่วมประชุม ถ้าประธานสภาเห็นสมควรจะบรรจุเรื่องใดเพิ่มเติมในระเบียบวาระการประชุมอีกก็ได้ แต่ต้องก่อนวันประชุมไม่น้อยกว่า ๑ วัน

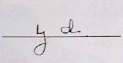
การจัดระเบียบวาระการประชุมสภาผู้แทนราษฎรให้จัดตามลำดับดังต่อไปนี้

๑. กระทุ้งถาม
๒. เรื่องที่ประธานจะแจ้งต่อที่ประชุม
๓. รับรองรายงานการประชุม
๔. เรื่องที่คณะกรรมการพิจารณาเสร็จแล้ว
๕. เรื่องที่ค้างพิจารณา
๖. เรื่องที่เสนอใหม่
๗. เรื่องอื่น ๆ

ในกรณีที่ประธานสภาเห็นว่า เรื่องใดเป็นเรื่องด่วนจะจัดไว้ในลำดับใดของระเบียบวาระการประชุมก็ได้ แต่จะจัดไว้ก่อนเรื่องที่คณะกรรมการพิจารณาเสร็จแล้วไม่ได้

ก่อนเข้าสู่ระเบียบวาระการประชุม ประธานสภาอาจอนุญาตให้สมาชิกปรึกษาหารือปัญหาที่เกี่ยวกับความเดือดร้อนของประชาชนหรือปัญหาอื่นใดได้ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่ประธานสากำหนด และให้ประธานสภาส่งเรื่องดังกล่าวให้รัฐมนตรีหรือหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องชี้แจงภายใน ๓๐ วัน และแจ้งให้สมาชิกทราบ

ระเบียบวาระการประชุมร่วมกันของรัฐสภา ครั้งที่ ๑ (สมัยสามัญนิติบัญญัติ) วันพฤหัสบดีที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕	
(๑) เรื่องที่ประธานจะแจ้งต่อที่ประชุม	(ถ้ามี)
(๒) รับรองรายงานการประชุม	(ไม่มี)
(๓) เรื่องที่คณะกรรมการพิจารณาเสร็จแล้ว	(ไม่มี)
เรื่องด่วน	
๑. ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ...) พุทธศักราช (นายสุรนัย จุลทองวร กับคณะ เป็นผู้เสนอ)	
๒. ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ...) พุทธศักราช (นายภาณุเดช รัตนานันท์กุล กับคณะ เป็นผู้เสนอ)	
๓. ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ...) พุทธศักราช (คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)	
(๔) เรื่องที่ค้างพิจารณา	(ไม่มี)
(๕) เรื่องที่เสนอใหม่	(ไม่มี)
(๖) เรื่องอื่น ๆ	(ถ้ามี)

การรับรองรายงานการประชุมสภา

รายงานการประชุม หมายถึง บันทึกคำอภิปรายและการดำเนินการประชุมสภาแต่ละคราว รวมทั้งรายชื่อสมาชิกที่มาประชุม สมาชิกที่ลาการประชุม สมาชิกที่ขาดการประชุม และบันทึกการออกเสียงลงคะแนนแต่ละเรื่องโดยรายงานการประชุมนั้นต้องเก็บไว้เป็นหลักฐานของทางราชการตลอดไป

การรับรองรายงานการประชุม หมายถึง การที่สมาชิกสภาให้การรับรองรายงานการประชุมสภาแต่ละคราวว่าถูกต้องตามที่ได้มีการประชุมกัน

ข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๕๑ และข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๑ ได้กำหนดขั้นตอนการรับรองรายงานการประชุม สรุปได้ดังนี้

๑. หลังจากที่เจ้าหน้าที่ขวเลขจดและพิมพ์รายงานการประชุมในแต่ละครั้งแล้วในกรณีของวุฒิสภา ต้องส่งให้คณะกรรมการการวิสามัญกิจการวุฒิสภาตรวจและ
ในกรณีของสภาผู้แทนราษฎรส่งให้คณะกรรมการกิจการสภาผู้แทนราษฎรตรวจ

๒. จากนั้นก่อนที่จะนำรายงานการประชุมเสนอให้สภารับรองจะต้องทำสำเนาไว้ ๓ ฉบับ ณ สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภาไม่น้อยกว่า ๓ วัน และ ณ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรไม่น้อยกว่า ๑ วัน เพื่อให้สมาชิกตรวจดูโดยสมาชิกมีสิทธิขอแก้ไขเพิ่มเติมรายงานการประชุมดังกล่าวให้ตรงตามที่เป็นจริงโดยยื่นคำขอแก้ไขเพิ่มเติมต่อประธานคณะกรรมการ ถ้าคณะกรรมการไม่ยอมแก้ไขเพิ่มเติมให้ตามที่ขอ สมาชิกผู้นั้นมีสิทธิยื่นยันคำขอแก้ไขเพิ่มเติมเพื่อขอให้สภานั้น ๆ วินิจฉัย

๓. เมื่อได้วางสำเนารายงานการประชุมไว้เพื่อให้สมาชิกได้ตรวจดูแล้วถ้ามีการแก้ไขเพิ่มเติมในภายหลังโดยคณะกรรมการ หรือโดยสมาชิกขอแก้ไขเพิ่มเติมในคราวที่สภาพิจารณารับรองรายงานการประชุมนั้น คณะกรรมการจะต้องแถลงต่อที่ประชุมถึงการแก้ไขเพิ่มเติมดังกล่าว

๔. เมื่อสภาได้รับรองรายงานการประชุมครั้งใดแล้ว ให้ประธานสภาลงลายมือชื่อไว้เป็นหลักฐานในกรณีของรายงานการประชุมที่ได้รับการรับรองแล้ว แต่ประธานสภายังมิได้ลงลายมือชื่อไว้เป็นหลักฐาน หรือรายงานการประชุมที่ยังมิได้รับรองเพราะเหตุที่อายุของสภาสิ้นสุดลง ให้เลขาธิการของสภานั้น ๆ บันทึกเหตุนั้นไว้ และเป็นผู้รับรองความถูกต้องของรายงาน

การเปิดอภิปรายทั่วไป

การเปิดอภิปรายทั่วไป เป็นมาตรการควบคุมการบริหารราชการแผ่นดินวิธีหนึ่ง ซึ่งถือเป็นมาตรการสำคัญสำหรับการปกครองระบอบประชาธิปไตยในระบบรัฐสภา เพราะสามารถใช้เป็นเครื่องมือถ่วงดุลอำนาจตรวจสอบการทำงานระหว่างฝ่ายนิติบัญญัติและฝ่ายบริหาร

การเปิดอภิปรายทั่วไปมี ๒ ลักษณะ คือ

๑, การเปิดอภิปรายทั่วไปโดยมีการลงมติ ได้แก่ การเปิดอภิปรายทั่วไปเพื่อลงมติไม่ไว้วางใจนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีเป็นรายบุคคล

การเปิดอภิปรายทั่วไปเพื่อลงมติไม่ไว้วางใจนายกรัฐมนตรี

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจำนวนไม่น้อยกว่า ๑ ใน ๕ ของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภาผู้แทนราษฎร มีสิทธิเข้าชื่อเสนอญัตติขอเปิดอภิปรายทั่วไปเพื่อลงมติไม่ไว้วางใจนายกรัฐมนตรีและต้องเสนอชื่อผู้สมควรดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีคนต่อไปด้วย เมื่อได้เสนอญัตติแล้วจะมีการยุบสภาผู้แทนราษฎรมิได้ เว้นแต่จะมีการถอนญัตติหรือมติไม่ไว้วางใจมีคะแนนเสียงไม่มากกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภาผู้แทนราษฎร

การเปิดอภิปรายทั่วไปเพื่อลงมติไม่ไว้วางใจรัฐมนตรีเป็นรายบุคคล

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจำนวนไม่น้อยกว่า ๑ ใน ๖ ของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภาผู้แทนราษฎร มีสิทธิเข้าชื่อเสนอญัตติขอเปิดอภิปรายทั่วไปเพื่อลงมติไม่ไว้วางใจรัฐมนตรีเป็นรายบุคคล

การเสนอญัตติขอเปิดอภิปรายทั่วไปเพื่อลงมติไม่ไว้วางใจนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีเป็นรายบุคคล ถ้าเป็นเรื่องเกี่ยวกับพฤติกรรมของนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีที่มีพฤติการณ์ร้ายแรงผิดปกติส่อไปในทางทุจริตต่อหน้าที่ราชการ หรือจงใจฝ่าฝืนบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญหรือกฎหมาย สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจำนวนไม่น้อยกว่า ๑ ใน ๔ ของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภาผู้แทนราษฎรหรือประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งจำนวนไม่น้อยกว่า ๒๐,๐๐๐ คน มีสิทธิเข้าชื่อร้องขอต่อประธานวุฒิสภา เพื่อให้วุฒิสภามีมติให้ถอดถอนนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีออกจากตำแหน่งได้ โดยมติที่ให้ถอดถอนผู้ใดออกจากตำแหน่งให้ถือเอาคะแนนเสียงไม่น้อยกว่า ๓ ใน ๕ ของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของวุฒิสภาและคำร้องขอดังกล่าวต้องระบุพฤติการณ์ ที่กล่าวหาว่าผู้ดำรงตำแหน่งดังกล่าวกระทำความผิดเป็นข้อ ๆ ให้ชัดเจน

เมื่อการอภิปรายสิ้นสุดลงให้สภาผู้แทนราษฎรลงมติไว้วางใจหรือไม่ไว้วางใจ การลงมติมิให้กระทำในวันเดียวกับวันที่การอภิปรายสิ้นสุดและมติไม่ไว้วางใจต้องมีคะแนนเสียงมากกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภาผู้แทนราษฎร

ในกรณีที่มติไม่ไว้วางใจนายกรัฐมนตรีมีคะแนนเสียงไม่มากกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรซึ่งเข้าชื่อเสนอญัตติขอเปิดอภิปรายนั้น จะเข้าชื่อเสนอญัตติขอเปิดอภิปรายทั่วไปเพื่อลงมติไม่ไว้วางใจนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีอีกไม่ได้ตลอดสมัยประชุมนั้น

ในกรณีที่มติไม่ไว้วางใจนายกรัฐมนตรีมีคะแนนเสียงมากกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภาผู้แทนราษฎร ให้ประธานสภาผู้แทนราษฎรนำชื่อผู้ที่ได้รับการเสนอชื่อให้ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี กราบบังคมทูลเพื่อทรงแต่งตั้งต่อไป

๒. การเปิดอภิปรายทั่วไปโดยไม่มีการลงมติได้แก่

การเปิดอภิปรายทั่วไปในวุฒิสภาเพื่อฟังความเห็น

สมาชิกวุฒิสภาจำนวนไม่น้อยกว่า ๑ ใน ๓ ของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของวุฒิสภา มีสิทธิเข้าชื่อขอเปิดอภิปรายทั่วไปในวุฒิสภาเพื่อให้คณะรัฐมนตรีแถลงข้อเท็จจริงหรือชี้แจงปัญหาสำคัญเกี่ยวกับการบริหารราชการแผ่นดินโดยไม่มีการลงมติ การขอเปิดอภิปรายทั่วไปในวุฒิสภานี้จะกระทำได้ครั้งเดียวในสมัยประชุมหนึ่ง

การเปิดอภิปรายทั่วไปเพื่อฟังความคิดเห็น

ในกรณีที่มิมีปัญหาสำคัญเกี่ยวกับการบริหารราชการแผ่นดินและรัฐมนตรีเห็นสมควรจะฟังความคิดเห็นของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา นายกรัฐมนตรีจะแจ้งไปยังประธานรัฐสภาขอให้มีการเปิดอภิปรายทั่วไปในที่ประชุมร่วมกันของรัฐสภาได้โดยไม่มีการลงมติ

กระทู้ถาม

กระทู้ถาม คือ คำถามที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภา ตั้งถามรัฐมนตรีในเรื่องเกี่ยวกับงานในหน้าที่ แต่รัฐมนตรีย่อมมีสิทธิที่จะไม่ตอบเมื่อคณะรัฐมนตรีเห็นว่าเรื่องนั้นยังไม่ควรเปิดเผยเพราะเกี่ยวกับความปลอดภัยหรือประโยชน์สำคัญของแผ่นดิน

กระทู้ถามเป็นวิธีการควบคุมการบริหารราชการแผ่นดินของฝ่ายนิติบัญญัติที่จะทำให้ฝ่ายบริหารมีความระมัดระวังในการปฏิบัติหน้าที่ มิฉะนั้นอาจจะถูกฝ่ายนิติบัญญัติตั้งกระทู้ถามอันแสดงให้เห็นถึงความบกพร่องหรือผิดพลาดในการบริหารราชการแผ่นดิน

ลักษณะของคำถาม

การตั้งคำถามต้องชัดเจน ไม่ฟุ้งเฟ้อ วนเวียน ซ้ำซาก หรือมีลักษณะเป็นการอภิปราช

คำถามต้องไม่มีลักษณะอย่างหนึ่งอย่างใด ดังต่อไปนี้

๑. เป็นเชิงประชด เสียดสี หรือกลั่นแกล้งใส่ร้าย
๒. เคลือบคลุมหรือเข้าใจยาก
๓. เป็นเรื่องที่ได้ตอบแล้ว หรือชี้แจงแล้วว่าไม่ตอบ
๔. เป็นเรื่องที่มีประเด็นคำถามซ้ำกับคำถามซึ่งมีผู้เสนอมาก่อน
๕. เป็นการให้ออกความเห็น
๖. เป็นปัญหาข้อกฎหมาย
๗. เป็นเรื่องที่ไม่มีความสำคัญ
๘. เป็นเรื่องส่วนตัวของบุคคลใด เว้นแต่ที่เกี่ยวกับการงานในหน้าที่ราชการ

ประเภทของกระทู้ถาม

กระทู้ถามมี ๒ ประเภท คือ กระทู้ถามสด และกระทู้ถามทั่วไป ซึ่งกระทู้ถามแต่ละกระทู้ให้ตั้งถามและซักถามได้เฉพาะคนเดียว ดังนี้

๑. กระทู้ถามสด สมาชิกมีสิทธิตั้งกระทู้ถามได้ครั้งละ ๑ กระทู้ โดยต้องระบุชื่อเรื่องที่ถาม พร้อมระบุวัตถุประสงค์ว่าจะถามนายกรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรีผู้ใด ซึ่งต้องเสนอก่อนเริ่มการประชุมในคราวที่มีการพิจารณากระทู้ถามสด และต้องมีลักษณะอย่างหนึ่งอย่างใด ดังต่อไปนี้

- เรื่องสำคัญที่อยู่ในความสนใจของประชาชน
- เป็นเรื่องที่กระทบถึงผลประโยชน์ของประเทศชาติและประชาชน
- เป็นเรื่องเร่งด่วน

ประธานสภาจะเป็นผู้วินิจฉัยว่ากระทู้ถามใดเป็นกระทู้ถามสดหรือไม่ และหากในสัปดาห์ใดมีกระทู้ถามสดที่ประธานสภายินิจฉัยแล้วเกิน ๓ กระทู้ ให้ประธานสภาจับสลากให้เหลือเพียง ๓ กระทู้ ในจำนวน ๓ กระทู้นี้ หากปรากฏว่ามีกระทู้ถามที่เป็นเรื่องทำนองเดียวกัน ให้กระทู้ถามที่ถูกจับสลากขึ้นมาในลำดับหลังตกไป

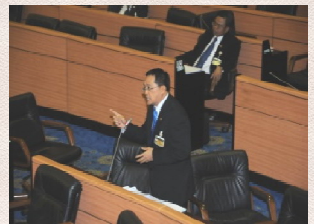
การถามและการตอบกระทู้ถามสดในการประชุมแต่ละครั้งมีกำหนดเวลาไม่เกิน ๖๐ นาที โดยผู้ตั้งกระทู้ถามมีสิทธิซักถามได้เรื่องละไม่เกิน ๓ ครั้งและต้องตอบภายในกำหนดเวลา ๒๐ นาที หากมีกระทู้ถามสดในคราวประชุมนั้นน้อยกว่า ๓ กระทู้ ก็สามารถขยายเวลาออกไปได้อีกตามสัดส่วนภายในเวลา ๖๐ นาที

๒. กระทู้ถามทั่วไป สมาชิกต้องเสนอล่วงหน้าเป็นหนังสือยื่นต่อประธานสภา โดยมีข้อความคำถามในข้อเท็จจริงหรือนโยบาย และต้องระบุด้วยว่าให้ตอบในที่

ประชุมสภาหรือในราชกิจจานุเบกษา กระหู่ถามที่ต้องตอบในที่ประชุมสภา ให้บรรจุเข้าระเบียบวาระการประชุมภายใน ๑๕ วันนับแต่วันที่ส่งไปยังรัฐมนตรี เมื่อรัฐมนตรีได้ตอบแล้ว ผู้ตั้งกระหู่ถามมีสิทธิซักถามได้อีกหนึ่งครั้ง เว้นแต่จะขอซักถามต่อไปเพราะคำตอบยังไม่หมดประเด็นและประธานอนุญาต

อนึ่ง กระหู่ถามที่ต้องตอบในที่ประชุมสภา ทั้งที่ได้รับการบรรจุและยังมิได้รับการบรรจุเข้าระเบียบวาระในสมัยประชุมหนึ่ง ๆ เมื่อสิ้นสุดสมัยประชุมให้ประธานสภารวบรวมแจ้งรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้องดำเนินการตอบ ในราชกิจจานุเบกษาภายใน ๓๐ วัน

กระหู่ถามที่ต้องตอบในราชกิจจานุเบกษาให้ประธานสภาแจ้งรัฐมนตรีที่ถูกตั้งกระหู่ถาม เพื่อดำเนินการตอบภายใน ๓๐ วันนับแต่วันที่ส่งไปยังรัฐมนตรี เมื่อรัฐมนตรีได้ตอบแล้วให้ส่งราชกิจจานุเบกษาที่มีคำตอบกระหู่ถามมาเพื่อให้ประธานสภาแจ้งให้ผู้ตั้งกระหู่ถามทราบ หากรัฐมนตรีไม่สามารถตอบภายในกำหนดเวลาดังกล่าว ให้แจ้งเหตุขัดข้องเป็นหนังสือและให้กำหนดว่าจะตอบได้เมื่อใดเพื่อประธานสภาแจ้งให้ผู้ตั้งกระหู่ถามทราบ

การตกไปของกระทู้ถาม

ตามข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๕๑ กระทู้ถามตกไป เมื่อ

๑. ถึงระเบียบวาระกระทู้ถามของผู้ใด ถ้าผู้ตั้งกระทู้ถามไม่ถามหรือไม่อยู่ในที่ประชุม

๒. สมาชิกภาพของผู้ตั้งกระทู้ถามสิ้นสุดลง

๓. คณะรัฐมนตรีทั้งคณะพ้นจากตำแหน่ง

๔. อายุของสภาผู้แทนราษฎรสิ้นสุดลงหรือมีการยุบสภาผู้แทนราษฎร

การลงมติ

การลงมติ คือ การหาข้อยุติในปัญหาใดปัญหาหนึ่ง หรือ ยุติคดียุติคดีหนึ่ง ซึ่งการหาข้อยุติในการประชุมสภา ข้อบังคับการประชุมสภาจะกำหนดให้มีการลงมติ ภายหลังการอภิปรายได้สิ้นสุดลง โดยประธานสภาจะถามความเห็นและให้ที่ประชุม ลงมติ ซึ่งสมาชิกคนหนึ่งมีสิทธิออกเสียงได้หนึ่งเสียง

ก่อนการลงมติในเรื่องใดเรื่องหนึ่งของสภา ประธานจะมีสัญญาณให้สมาชิก ทราบก่อน ซึ่งหากเรื่องดังกล่าวมีการพิจารณาในหลายประเด็น ประธานมีอำนาจสั่งให้ รวมหรือแยกประเด็นเพื่อพิจารณาหรือลงมติ เว้นแต่ที่ประชุมจะมีมติเป็นอย่างอื่น

การออกเสียงลงคะแนนให้กระทำการเปิดเผย แต่เมื่อสมาชิกเสนอยุติโดย มีผู้รับรองไม่น้อยกว่า ๒๐ คนขอให้กระทำการลับจึงให้ลงคะแนนลับ ถ้ามีสมาชิก คัดค้านและมีผู้รับรองไม่น้อยกว่า ๑ ใน ๓ ของสมาชิกในที่ประชุม ให้ถือเป็นเอกสิทธิ์ ที่จะลงคะแนนโดยเปิดเผย

การออกเสียงลงคะแนนจะกำหนดกันมิได้

การออกเสียงลงคะแนนเลือก หรือให้ความเห็นชอบให้บุคคลดำรงตำแหน่งใด ให้กระทำการลับ เว้นแต่ที่มีบัญญัติไว้เป็นอย่างอื่น ในรัฐธรรมนูญนี้ และสมาชิก ย่อมมีอิสระและไม่ถูกผูกพันโดยมติของพรรคการเมืองหรืออาณัติอื่นใด ทั้งนี้

การออกเสียงลงคะแนนห้ามมิให้รัฐมนตรีซึ่งเป็นสมาชิกในขณะเดียวกันออกเสียงลงคะแนนในเรื่องที่เกี่ยวกับการดำรงตำแหน่งการปฏิบัติหน้าที่หรือการมีส่วนได้เสียในเรื่องนั้น

การออกเสียงลงคะแนนโดยเปิดเผย มีวิธีปฏิบัติดังต่อไปนี้

๑. ใช้เครื่องออกเสียงลงคะแนนตามที่ประธานกำหนด หากเครื่องออกเสียงลงคะแนนขัดข้องให้เปลี่ยนเป็นวิธีการตามที่ประธานกำหนด

๒. เรียกชื่อสมาชิกตามหมายเลขประจำตัวสมาชิก ให้ออกเสียงลงคะแนนเป็นรายคนตามวิธีที่ประธานกำหนด ซึ่งการออกเสียงวิธีนี้ ประธานจะเชิญสมาชิกไม่น้อยกว่า ๖ คนเป็นผู้ตรวจนับคะแนน

๓. วิธีอื่นใดซึ่งที่ประชุมเห็นสมควรเฉพาะกรณี

การออกเสียงลงคะแนนโดยทั่วไปให้ใช้วิธีตามข้อ ๑ จะใช้วิธีตามข้อ ๒ หรือข้อ ๓ ได้ต่อเมื่อสมาชิกเสนอญัตติและที่ประชุมอนุมัติ หรือเมื่อมีการนับคะแนนเสียงใหม่

การนับคะแนนเสียงใหม่

เมื่อมีการออกเสียงลงคะแนนโดยใช้เครื่องออกเสียงลงคะแนนตามที่ประธานกำหนดแล้ว ถ้าสมาชิกร้องขอให้มีการนับใหม่ โดยมีผู้รับรองไม่น้อยกว่า ๒๐ คน ก็ให้มีการนับคะแนนเสียงใหม่ และให้เปลี่ยนวิธีการลงคะแนนเป็นวิธีเรียกชื่อสมาชิกตามหมายเลขประจำตัวสมาชิก เว้นแต่คะแนนเสียงต่างกันเกินกว่า ๒๕ คะแนนจะขอให้มีการนับคะแนนเสียงใหม่ไม่ได้

เมื่อได้มีการออกเสียงลงคะแนน โดยการเรียกชื่อสมาชิกตามหมายเลขประจำตัวสมาชิกแล้ว จะขอให้มีการนับคะแนนเสียงใหม่อีกไม่ได้

การออกเสียงลงคะแนนลับ มีวิธีปฏิบัติดังนี้

๑. เขียนเครื่องหมายบนแผ่นกระดาษใส่ซองที่เจ้าหน้าที่จัดให้ผู้เห็นด้วย ให้เขียนเครื่องหมาย ✓ ผู้ไม่เห็นด้วยให้เขียนเครื่องหมาย x ส่วนผู้ไม่ออกเสียงให้เขียนเครื่องหมาย o

๒. วิธีอื่นใดซึ่งที่ประชุมเห็นสมควรเฉพาะกรณี

การสงวนคำแปรญัตติ สงวนความเห็น

การสงวนคำแปรญัตติ หมายถึง การที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือวุฒิสภา ขอสงวนคำแปรญัตติของตน ในการขอแก้ไขเพิ่มเติมหรือเปลี่ยนแปลงข้อความรายละเอียดในร่างพระราชบัญญัติ ซึ่งคณะกรรมการการที่พิจารณาร่างพระราชบัญญัติ ไม่เห็นด้วยจะสงวนคำแปรญัตติในข้อนั้นไว้ เพื่อให้สภาวินิจฉัยก็ได้ ซึ่งจะต้องเป็นไปตามข้อบังคับการประชุมสภา

เมื่อวุฒิสภาหรือสภาผู้แทนราษฎรได้ลงมติรับหลักการแห่งร่างพระราชบัญญัติฉบับใดฉบับหนึ่งแล้ว ก็จะส่งร่างพระราชบัญญัตินั้นให้คณะกรรมการพิจารณา โดยจะกำหนดระยะเวลาให้สมาชิกที่มีได้เป็นคณะกรรมการได้เสนอคำแปรญัตติต่อคณะกรรมการภายในระยะเวลาที่กำหนด เมื่อคณะกรรมการได้รับคำแปรญัตติแล้ว ก็จะพิจารณาว่าจะเห็นด้วยกับคำแปรญัตติหรือไม่ ถ้าเห็นด้วยก็จะได้แก้ไขร่างพระราชบัญญัติ ตามคำแปรญัตติ แต่ถ้าคณะกรรมการไม่เห็นด้วย ผู้แปรญัตติก็สามารถสงวนคำแปรญัตติไว้ให้ที่ประชุมสภาได้พิจารณา ในการประชุมเพื่อพิจารณาร่างพระราชบัญญัติในวาระที่สอง โดยที่ประชุมสภาจะพิจารณาว่าจะเห็นด้วยตามคำแปรญัตติหรือเห็นด้วยกับคณะกรรมการ

การสงวนความเห็น หมายถึง การที่กรรมการผู้ใดไม่เห็นด้วยกับมติของคณะกรรมการในข้อใดจะสงวนความเห็นในข้อนั้นไว้ เพื่อให้สภาวินิจฉัยก็ได้

เอกสิทธิ์

เอกสิทธิ์ หมายถึง สิทธิพิเศษในอันที่จะได้รับยกเว้นบางประการ ในการปฏิบัติหน้าที่หรือดำเนินการ

ในทางรัฐสภา หมายถึง สิทธิพิเศษในอันที่จะได้รับการยกเว้นบางประการ เกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ หรือการดำเนินงานในด้านรัฐสภาอันเป็นอำนาจพิเศษ ที่จะประกันให้สมาชิกรัฐสภาสามารถปฏิบัติหน้าที่ของตนในรัฐสภาได้อย่างเป็นอิสระ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ได้ให้เอกสิทธิ์แก่สมาชิกรัฐสภา ดังนี้

๑. เอกสิทธิ์ที่จะได้รับความคุ้มครองให้ไม่ต้องรับผิดชอบ หมายถึง การให้สิทธิพิเศษแก่สมาชิกรัฐสภาในการปฏิบัติหน้าที่บางประการได้อย่างอิสระโดย ไม่มีความผิดใด ๆ ซึ่งรัฐธรรมนูญได้กำหนดไว้โดยชัดเจน ดังนี้

๑.๑ เอกสิทธิ์ในการออกเสียงลงคะแนน

๑.๒ เอกสิทธิ์ในการแถลงข้อเท็จจริงหรือแสดงความคิดเห็นในที่ประชุมสภา และที่ประชุมคณะกรรมการ

เอกสิทธิ์ดังกล่าวย่อมคุ้มครองไปถึงผู้พิมพ์และผู้โฆษณารายงานการประชุมตามข้อบังคับของสภาผู้แทนราษฎร วุฒิสภา หรือรัฐสภา แล้วแต่กรณี และคุ้มครองไป

ถึงบุคคลซึ่งประธานในที่ประชุมอนุญาตให้แถลงข้อเท็จจริง หรือแสดงความคิดเห็น ในที่ประชุม ตลอดจนผู้ดำเนินการถ่ายทอดการประชุมสภาทางวิทยุกระจายเสียงหรือ วิทยุโทรทัศน์ที่ได้รับอนุญาต จากประธานแห่งสถานนั้น ตลอดจนให้ความคุ้มครองถึง บุคคลที่ทำหน้าที่ประชุมคณะกรรมการด้วย

ยกเว้นกรณีที่มีการถ่ายทอดการประชุมสภาทางวิทยุกระจายเสียงหรือวิทยุ โทรทัศน์ สมาชิกรัฐสภาแถลงข้อเท็จจริงหรือแสดงความคิดเห็นในที่ประชุม หากถ้อยคำที่กล่าวในห้องประชุมไปปรากฏนอกบริเวณรัฐสภา และการกล่าวถ้อยคำ นั้นมีลักษณะเป็นความผิดทางอาญาหรือละเมิดสิทธิในทางแพ่งต่อบุคคลอื่น ซึ่งมีใช้ รัฐมนตรีหรือสมาชิกแห่งสถานนั้น เอกสิทธิ์ดังกล่าวจะไม่คุ้มครองแก่สมาชิกผู้กล่าว ถ้อยคำนั้น

ในกรณีดังกล่าว ถ้าสมาชิกกล่าวถ้อยคำใดที่อาจเป็นเหตุให้บุคคลอื่น ซึ่งมีข้าราชการหรือสมาชิกแห่งสถานนั้นได้รับความเสียหาย ให้ประธานแห่งสถานนั้นจัดให้มีการโฆษณาคำชี้แจงตามที่บุคคลนั้นร้องขอตามวิธีการและภายในระยะเวลาที่กำหนดในข้อบังคับการประชุมของสถานนั้น ทั้งนี้ โดยไม่กระทบกระเทือนถึงสิทธิของบุคคลในการฟ้องคดีต่อศาล

๒. เอกสิทธิ์ที่จะได้รับความคุ้มครอง หมายถึง การให้สิทธิพิเศษที่สมาชิกรัฐสภาจะได้รับความคุ้มครองให้ปลอดภัยจากความผิดทั้งทางด้านนิติบัญญัติและพฤตินัยในระหว่างสมัยประชุมเพื่อให้สมาชิกสามารถมาร่วมกันประชุมสภาได้โดยอิสระไม่มีอุปสรรคขัดขวาง โดยรัฐธรรมนูญได้กำหนดให้ความคุ้มครองแก่สมาชิกรัฐสภาดังนี้

๒.๑ เอกสิทธิ์ที่จะไม่ถูกจับกุมหรือคุมขังในคดีอาญาในระหว่างสมัยประชุม

๒.๒ เอกสิทธิ์ที่จะไม่ถูกพิจารณาคดีในระหว่างสมัยประชุม

๒.๓ เอกสิทธิ์ที่จะถูกปล่อยจากการถูกคุมขังเมื่อถึงสมัยประชุม

ความคุ้มกัน

ความคุ้มกัน หมายถึง การให้สิทธิพิเศษแก่สมาชิกรัฐสภาที่จะได้รับความคุ้มครองในระหว่างสมัยประชุม เพื่อให้สมาชิกมาปฏิบัติหน้าที่ในการประชุมสภาได้โดยไม่ต้องถูกจับกุมคุมขัง หรือดำเนินคดีใด ๆ ในลักษณะที่เป็นการขัดขวาง มิให้สมาชิกผู้นั้นมาประชุมสภา

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ได้บัญญัติเกี่ยวกับความคุ้มกันไว้ดังนี้

มาตรา ๑๓๑ ในระหว่างสมัยประชุม ห้ามมิให้จับกุมคุมขัง หรือหมายเรียกตัวสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภา ไปทำการสอบสวนในฐานะที่สมาชิกผู้นั้นเป็นผู้ต้องหาในคดีอาญา เว้นแต่ในกรณีที่ได้รับอนุญาตจากสภาที่ผู้นั้นเป็นสมาชิก หรือในกรณีที่จับในขณะกระทำความผิด

ในกรณีที่มีการจับสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภาในขณะกระทำความผิด ให้รายงานไปยังประธานแห่งสภาที่ผู้นั้นเป็นสมาชิกโดยพลัน และประธานแห่งสภาที่ผู้นั้นเป็นสมาชิกอาจสั่งให้ปล่อยผู้ถูกจับได้

ในกรณีที่มีการฟ้องสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภาในคดีอาญา ไม่ว่าจะได้ฟ้องนอกหรือในสมัยประชุม ศาลจะพิจารณาคดีนั้นในระหว่างสมัยประชุม มิได้ เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากสภาที่ผู้นั้นเป็นสมาชิกหรือเป็นคดีอันเกี่ยวกับพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง หรือพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง แต่การพิจารณาคดีต้องไม่เป็นการขัดขวางต่อการที่สมาชิกผู้นั้นจะมาประชุมสภา

การพิจารณาพิพากษาคดีที่ศาลได้กระทำก่อนมีคำอ้างว่าจำเลยเป็นสมาชิกของสภาใดสภาหนึ่งย่อมเป็นอันใช้ได้

ถ้าสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภาถูกคุมขังในระหว่างสอบสวนหรือพิจารณาอยู่ก่อนสมัยประชุม เมื่อถึงสมัยประชุมพนักงานสอบสวนหรือศาลแล้วแต่กรณี ต้องสั่งปล่อยทันทีถ้าประธานแห่งสภาที่ผู้นั้นเป็นสมาชิกได้ร้องขอ

คำสั่งปล่อยให้มีผลบังคับตั้งแต่วันสั่งปล่อยจนถึงวันสุดท้ายแห่งสมัยประชุม

บันทึกเตือนความจำ

ติดต่อสอบถามข้อสงสัยได้ที่
สำนักงานประชาสัมพันธ์ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร
โทรศัพท์ ๐-๒๒๔๔-๑๒๐๐ โทรสาร ๐-๒๒๔๔-๑๑๔๙
Call Center ๑๗/๔๓ www.parliament.go.th